

Bilješka. - Sud se u gornjoj presudi nije upustio u ispitiva-
nje dužnosti plaćanja vozarine s pošiljačeve strane pod
pretpostavkom da vozar dokaže da mu nije bilo moguće naplatiti
vozarinu od primaoca. Navodimo međjutim da se ne bismo mogli
složiti sa stajalištem suda prema kojemu je dužnost plaćanja
vozarine s primaočeve strane u skladu s Uzancom br. 74, jer
da prema toj Uzanci u slučaju sumnje roba putuje na trošak
i rizik primaočev. Ova Uzanca odnosi se na strane iz kupo-
prodajnog ugovora, koji ugovor nema veze s obavezama stranaka
iz ugovora o prijevozu.

B. J.

VIŠI PRIVREDNI SUD SR HRVATSKE

Drugostepena presuda od 4. VI 1969.

Vijeće: Gabro Badovinac, dr Dušan Arneri, Nikola Vučković

Prijevoz robe željeznicom - Utvrđjivanje količine robe vaganjem
- Nepravilno tovarenje - dokazna snaga željezničkog zapisnika
o izvidjaju - Da bi se količina robe utvrđjena vaganjem sma-
trala mjerodavnom, potrebno je da vaga bude valjana baždarena
- Ako iz željezničkog zapisnika, kojim se utvrđjuje da je
tovarenje robe u vagon nepravilno izvršeno, ne proizlazi
jasno tko je za to kriv, odgovorna osoba se mora utvrditi
svjedocima

Tužitelj je špediter, a tuženik je lučki slagač. Tužitelj
je u tužbi naveo da je tuženiku povjerio utovar u vagone
teret pšenice koja je prevezena u razna mjesta Austrije.
Kod izvršenja ovog posla tuženik je, prema navodu tužitelje-
vu, skrivio dvostruku štetu. U prvom redu se nakon vaganja
robe u uputnim mjestima, a usporedjenjem s količnom navedenom
u tovarnom listu na osnovi vaganja u otpremnoj stanici, utvr-
dio manjak za koji tužitelj zahtijeva da mu ga tuženik nadok-
nadi. Osim toga roba je, prema navodima tužbe, nepravilno
smještena u vagone, pa je zbog toga u stanici Jesenice morala
biti poravnata, što je takodjer prouzročilo štetu koju tuži-
telj utužuje.

Rješavajući spor prvostepeni sud je odbio tužitelja sa
zahtjevom iz razloga što je nakon provedene rasprave i
izvedenih dokaza našao da zahtjev tužiteljev za troškove
poravnanja tereta na željezničkoj stanici Jesenice nema
osnova, jer je u zapisnicima o nepravilnosti utovara

ubilježeno da je nepravilnost nastala krivnjom stranke tj. tuženoga, a u objašnjenju ove rubrike zapisnika stoji da prema utvrdjenim okolnostima treba upisati "Pošiljaoca" utovarne, ili pretovarne stanice, odnosno usputne stanice, zbog neopreznog manevriranja.

Tužitelj nije priložio dokumentaciju niti dao bilo kakav dokaz o utvrdjenju okolnosti pod kojima je stanica Jesenice došla do saznanja da je nepravilnost nastala krivnjom stranke, jer je do nepravilnosti na utovarenoj robi, koja je utvrdjena na stanici Jesenice, moglo doći ne samo na utovarnoj stanici već i na svakoj ustupnoj i u toku putovanja. Tvrdnja uputne stanice da je do nepravilnosti došlo već na otpremnoj stanici, i da ih je prouzročio upravo tuženi, nije dovoljna za utvrdjenje činjeničnog stanja. Nedostaje dokaz da su vagoni predani tužitelju za dalji prijevoz upravo s onim nedostacima koji su u zapisniku istaknuti, a posebno da oni nisu nastali poslije preuzimanja robe od tužene strane i u toku prijevoza. Tužitelj je propustio da dokaže neurednosti pošiljke u vrijeme primopredaje kola na otpremnoj stanici, pa jer postoji mogućnost da je došlo do neurednosti pošiljke nakon što je prevalila stotine kilometara, i kad se danima nalazila van kruga djelovanja tuženoga, to sud smatra da dokazi od tužiteljeve strane u pogledu toga dijela zahtjeva nisu dovoljni, pa time ni zahtjev osnovan.

Što se tiče dijela tužbenog zahtjeva koji se odnosi na naplatu protuvrijednosti manjka pšenice, utvrdjenog na usputnim stanicama, sud smatra da iz izvedenih dokaza nije moguće zaključiti da bi do odnosnog manjka došlo krivnjom tuženoga. Dokazi tužiteljevi pokazuju stanje robe na uputnim stanicama nakon izvršenog prijevoza i nakon što su kola prevalila više stotina kilometara i ništa više. Ti dokazi ne mogu oslabiti dokaze tuženikove, jer dokumentacija o utvrdjenoj težini prilikom utovara koju je podnio tuženi pokazuje stanje robe na otpremnoj stanici, pa je tužitelj trebao protudokazati iz čega bi nesumnjivo proizašlo da je još na otpremnoj stanici stanje bilo drukčije nego što to tvrdi tuženi, i dokazati da je stanje bilo onakovo kako je to utvrdjeno na uputnoj stanici. Tužitelj je propustio da takve dokaze ponudi, a nije ni tvrdio da takovom vrsti dokaza raspolaže. Tužiteljeva tvrdnja da je mjerodavna utvrdjena težina na uputnim stanicama, jer da su kola bila ispravna i blombe netaknute, pa da je tuženi na utovarnoj stanici propustio utovariti količinu robe koju je u dokumentaciji deklarirao, ne može se prihvatiti zbog toga što se količina isporuke na uputnim stanicama nije utvrdila vaganjem po sistemu koji je bio primijenjen na otpremnoj stanici.

Sud nije stekao uvjerenje o apsolutnoj ispravnosti dokumentacije na koju se poziva tužitelj; jer mjerenje ni u jednom slučaju nije izvršila željeznica na službenoj vagi, bilo na usputnoj ili uputnoj stanici, već je to obavio primalac robe sam, a uputna stanica mu je naknadno priznala tako utvrdjenu mjeru kao svoju. Ovakav jednostrani način utvrdjivanja količine isporuke ne može se prihvatiti bez rezerve i opravdano dovodi do sumnje u njezinu tačnost, a napose ako se svaka isprava zasebno analizira.

Drugostepeni sud je, povodom tužiteljeve žalbe, ukinuo prvostepenu presudu, i stvar vratio na ponovno raspravljanje iz ovih rešenja:

Obzirom na sporno pitanje u glavnom dijelu zahtjeva za naknadu štete obzirom na razliku u vagama prilikom utovara i istovara, po nalazu ovog suda prvostepeni sud nije mogao na osnovi utvrdjenoga činjeničnog stanja uzeti kao apsolutno tačnu odvag u izvršenu od strane tuženoga na automatskoj vagi u Rijeci.

Obzirom na okolnost da se u nizu tovarnih listova pokazuju razlike u vaganju čak iznad 10% za utvrdjenje materijalne istine, a napose tačnosti vaganja tuženoga u Rijeci, bilo je potrebno da prvostepeni sud prethodno utvrdi da li je vaga tuženoga prije početka odvage u smislu važećih propisa bila valjana baždarena ili ne. Ovaj dokaz prvostepeni sud međjutim nije proveo. Ako se tuženi poziva da je odvagu izvršio na automatskoj vagi i da je njegova odvaga tačna, te da mu je vaga bila ispravna, potrebno je da tu svoju tvrdnju dokaže. Ovaj dokaz uz ostalo tuženi može pružiti službenim uvjerenjem od organa nadležnog za kontrolu mjera. Tek kad sud ovo utvrdi, moći će steći uvjerenje da je odvaga izvršena od strane tuženoga izvršena na ispravnoj vagi.

Isto tako tužitelj sa svoje strane nije podnio dokaze na kojim je i kakovim vagama vršio vaganje, te da li su odnosne vage bile propisno baždarene i ispravne.

Obzirom na dokumentaciju koju je podnio tužitelj u toku spora o načinu vaganja pojedinih pošiljaka kod kojih se pokazao manjak prvostepeni sud je s osnovom posumnjao kako u pravilnost izvršene odvage, tako i u tačnost odnosnih vaga kojima je na uputnim stanicama vršeno vaganje. Da bi tužitelj dokazao ispravnost odnosnih vaga kao i ispravnost izvršenog vaganja, potrebno je da dađe i dalje dokaze za svaku pojedinu odmjeru koja je izvršena i za način kako je izvršena, napose u slučajevima kad je utvrdjivanje primljene količine vršeno na način odvage brutto težine vagona i

odbijanja tare. Naime valja upozoriti da u nekim slučajevima dokazi o tome ne postoje, a sam zapisnik o izvidjaju ne pruža o tome dokaz, već mu valja priložiti ne samo uvjerenje o ispravnosti vage, tj. svjedodžbu o baždarenju, nego i listine brutta i tare.

Kako stranke u sporu nisu dale sve dokaze da bi se bez sumnje mogla izvršiti ocjena ispravnosti vaganja bilo tužitelja ili tuženoga, potrebno je da se u nadopuni izvodjenja dokaza provedu i dokazi o ispravnosti vaga na kojima je vršeno mjerenje u stanici utovara i u stanicama istovara, pa će tek tada biti moguće nesumnjivo utvrditi da li se ima pokloniti vjera odvagi tužitelja ili tuženoga.

Što se tiče drugog dijela zahtjeva za iznos od 95,- dolara u pogledu troškova poravnanja tereta, prvostepeni sud takodjer nije proveo potrebne dokaze. Iz podnesenih dokaza slijedi da nije na uputnoj već na usputnoj stanici izvršeno utvrdjenje nepravilnosti utovara. Prvostepeni sud nije obzirom na zauzeto stajalište, a s kojim se ovaj sud ne može složiti, proveo potrebne dokaze eventualno saslušanjem svjedoka koji su načinili odnosni zapisnik o nepravilnosti utovara pošiljke da li je pošiljka pšenice bila pravilno utovarena ili ne. Iz zapisnika o izvidjaju stanice Jesenice slijedi da je bilo izvršeno poravnanje tereta pšenice u odnosnim vagonima. Obzirom na to postoji pretpostavka kako to pravilno ističe tužitelj u žalbi da je tuženi nakon izvršenog utovara propustio da poravna pšenicu u vagonu. Ovu činjenicu ne mora utvrditi željeznica samo na utovarnoj stanici, nego to može izvršiti i na jednoj od usputnih stanica. Ne može se uzeti da bi obzirom na prirodu nepravilnosti poravnanja tereta u vagonu moglo doći do ove nepravilnosti u toku prijevoza tj. manevriranja. U takovim slučajevima može doći samo do nagomilavanja rasutog tereta na jednoj ili na drugoj strani vagona, a ne eventualno na nekoliko mjesta ili u sredini. Obzirom na okolnost da željeznica u svom zapisniku nije opisala način nepravilnosti i njene uzroke, ove činjenice mogu se utvrditi jedino naknadnim saslušanjem svjedoka, pa će i u tom pogledu biti potrebno da se izvedu odnosni dokazi.

G. B.